

Н. А. Мікула, Я. Я. Калат

Єврорегіональне співробітництво в системі транскордонної співпраці

Єврорегіональне співробітництво є особливою формою міжнародної співпраці, яке значною мірою залежить від визначення державою місця та ролі регіонів у національній економіці. Адже нормативно-правове забезпечення розвитку регіонів і повноваження органів місцевого самоврядування безпосередньо впливають на розвиток транскордонних відносин. Проаналізовано основні компоненти системи транскордонного співробітництва, що дало змогу визначити місце та роль єврорегіонального співробітництва в цій системі. Крім того, охарактеризовано основні форми транскордонної співпраці, які ефективно функціонують у країнах ЄС і поступово впроваджуються в Україні. Також визначено основні характерні риси єврорегіонального співробітництва. Обґрунтовано і запропоновано нове визначення поняття «єврорегіональне співробітництво». Результати дослідження покращують розуміння ролі єврорегіонального співробітництва у системі транскордонної взаємодії та розвитку євроінтеграційних процесів.

Ключові слова: транскордонне співробітництво, єврорегіональне співробітництво, євро регіон, транскордонний регіон, транскордонний простір, транскордонний кластер.

Постановка проблеми. Існування територіальних кордонів, що утворилися історично внаслідок формування держав разом із забезпеченням безпеки громадян у політичному, економічному, соціальному, культурно-освітньому, екологічному розумінні одночасно створило і бар'єри для життєдіяльності людей у цих сферах. Проте з інтенсифікацією в середині минулого століття процесів регіоналізації та інтеграції паралельно зародилося і почало розвиватися єврорегіональне співробітництво, яке дало змогу нівелювати вплив фізичних кордонів і створило можливості для підвищення рівня розвитку прикордонних регіонів і держави загалом. Довгий час євро регіони були основними інституціями в системі транскордонного співробітництва. Але з появою нових організаційних форм співпраці (транскордонних кластерів, індустріальних парків, партнерств тощо), які поступово запроваджуються і в систему транскордонної взаємодії України, виникла потреба у формуванні нового бачення та розуміння сутності єврорегіонального співробітництва. Також залишається актуальним питання місця і ролі євро регіонів у цій системі.

© Н. А. Мікула, Я. Я. Калат, 2014.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням теоретико-методологічних аспектів транскордонного співробітництва та його форм функціонування, організаційно-економічних механізмів їх запровадження в Україні присвячені праці таких учених, як В. Борщевського, М. Долішнього, Н. Внукової, В. Гейця, В. Гоблика, Н. Мікули, І. Пелешака, І. Тимечко та ін.

Метою статті є визначення місця і обґрунтування ролі єврорегіонального співробітництва в системі транскордонної взаємодії, особливо в умовах нових тенденцій регіонального розвитку та євроінтеграційної політики України.

Виклад основного матеріалу. Регіоналізація і глобалізація є двома основними взаємодоповнюючими і безперервними процесами в сучасній світовій політиці. Глобалізація приводить до взаємозалежності національних економік, що і є умовою для здійснення інтеграції, а регіоналізація спрямована на зниження соціально-економічних диспропорцій у регіонах, створює сприятливі умови для їх інтеграції. Транскордонне співробітництво сприяє інтеграції в умовах глобалізації, причому не применшується роль кожного регіону, у тому числі прикордонного як окремого суб'єкта економічних відносин у цих процесах. Навпаки, регіон постає «відправною точкою» розвитку економіки держави загалом і «є системою соціально-економічної взаємодії економічних чинників і їх впливу на просторово-територіальні процеси» [12].

Регіон, який близький до кордону з сусідньою державою, тобто прикордонний регіон, отримує нові можливості для підвищення своєї конкурентоспроможності через транскордонне співробітництво.

Як відомо, «транскордонне співробітництво – це специфічна сфера зовнішньоекономічної, політичної, екологічної, культурно-освітньої та інших видів міжнародної діяльності, яка здійснюється на регіональному рівні, і яка, охоплюючи всі загальні їхні форми, відрізняється необхідністю та можливостями більш активного їх використання, а також низкою особливостей, а саме – наявністю кордону і необхідністю його облаштування, спільним використанням природних ресурсів і, відповідно, спільним вирішенням проблем екологічної безпеки, більш широким взаємним спілкуванням населення сусідніх держав та особистими зв'язками людей, значно вищим навантаженням на інфраструктуру (дороги, зв'язок, сферу обслуговування, придорожно інфраструктуру)» [10, с. 6].

Транскордонне співробітництво здійснюється в межах території транскордонного регіону, який «охоплює прикордонні адміністративно-територіальні одиниці сусідніх держав» [10, с. 5], тобто прикордонні регіони.

Зокрема, «транскордонні регіони – це території, на яких проживають спільноти людей, тісно зв'язаних різнобічними стосунками, але розділені

кордонами... Вони стикаються з ідентичними соціально-економічними, соціально-культурними, політичними і законодавчими проблемами». Це й пояснює відмінності у принципах формування і функціонування транскордонних регіонів на кордонах з різними державами [1, с. 122].

Транскордонний регіон і транскордонне співробітництво є взаємозалежними. Відповідно перший визначає межі території, на якій функціонує транскордонне співробітництво, а активізація другого забезпечує цілісність транскордонного регіону як унікальної територіальної системи.

Характерною складовою визначення системи транскордонної взаємодії є транскордонний простір. Транскордонний простір визначається в процесі створення зв'язків і договірних відносин у прикордонних територіях задля пошуку рішень для спільних та ідентичних проблем, що є основою транскордонного співробітництва, і є насиченою територією, «що охоплює безліч об'єктів і зв'язків між ними: населені пункти, промислові підприємства, економічно освоєні та рекреаційні площі, транспортні та інженерні мережі, розміщених по обидва боки кордону» [10, с. 6]. Саме транскордонне співробітництво формує «зв'язки та договірні відносини» між об'єктами транскордонного регіону, тим самим формуючи транскордонний простір. А розширення розуміння сутності транскордонного співробітництва від регіону до простору зумовлює розширення змісту єврорегіонального співробітництва.

Зокрема, на основі наявних зв'язків можуть формуватися органи транскордонного співробітництва, наприклад єврорегіони. Єврорегіон є однією з організаційних форм транскордонного співробітництва, яка сприяє зміцненню транскордонних зв'язків між прикордонними регіонами у соціально-культурній, екологічній та економічній сферах діяльності. Єврорегіони функціонують відповідно до поставлених цілей і завдань і погоджених проєктів щодо розвитку прикордонних територій, на які поширюється їх компетенція, а також створюють умови для розвитку інженерно-транспортної та бізнес-інфраструктури, соціальних, економічних контактів, туризму тощо.

Основними рисами єврорегіонів з правової та організаційної точки зору є те, що вони: постійні; юридично відокремлені від своїх членів; мають свої власні адміністративні, технічні і фінансові ресурси; приймають власні внутрішні рішення; географічне розташування єврорегіону, як правило, визначається за ступенем соціально-економічної інтеграції.

Цей перелік можна доповнити такими характеристиками, які були визначені Радою Європи та Асоціацією європейських прикордонних регіонів (АСПР) [15]:

- єврорегіони та інші форми транскордонного співробітництва не утворюють нові урядові установи, а функціонують у його межах;
- не є носіями політичної влади і їх робота обмежується компетенцією місцевих і регіональних органів влади, які є їх учасниками;
- функціонують у межах прикордонних регіонів двох або більше сусідніх держав задля сприяння спільним інтересам і підвищення рівня життя прикордонного населення;
- визначаються як транскордонна організація з постійним секретаріатом, технічною та управлінською командою із залученням власних ресурсів;
- діють на основі міждержавних угод, що стосуються поміж іншого участі територіальних органів влади.

Зокрема, єврорегіони умовно можна поділити за територіально-географічними й адміністративними ознаками на такі, що: утворені за участю країн, що входять до ЄС; спільно утворені на суміжних прикордонних територіях країн-членів ЄС і сусідніх країн із спільним кордоном; утворені на території країн, що не є країнами-членами ЄС. Таким чином, єврорегіональна співпраця не є обмеженою «співробітництвом по усьому західному периметру кордонів України», окрім того, сприяє європейському вектору розвитку інтеграційних процесів України «на регіональному рівні у таких напрямках співпраці як економіка, транспорт, екологія, культура, логістика, освіта, наука тощо «[11].

Отже, створення єврорегіону є засобом координації та активізації транскордонного співробітництва та формою пошуку ефективних шляхів взаємодії місцевих органів самоврядування, громадських організацій, науково-дослідних установ та інших самоврядних одиниць по обидва боки кордону.

Оскільки головним об'єктом нашого дослідження є єврорегіональне співробітництво, то перше ніж визначати суть цього поняття варто виділити його характерні ознаки. Зокрема, Н. Мікула визначає єврорегіональне співробітництво як співробітництво єврорегіонів, тобто єврорегіон виступає як суб'єкт співпраці [5, с. 604]. Такої ж думки, що «єврорегіональне співробітництво як співробітництво в рамках єврорегіонів» дотримується і П. Скотний [8, с. 2].

На основі зазначеного можна визначити взаємозв'язок єврорегіонального і транскордонного співробітництва, давши відповідь на запитання: «яке поняття є ширше?», що дасть змогу краще зрозуміти суть єврорегіональної співпраці. Оскільки єврорегіони є однією з організаційних форм транскордонної співпраці, а «співробітництво в рамках єврорегіонів» трактується як єврорегіональне, то вважаємо, що поняття «транскордонне

співробітництво» є ширшим за «єврорегіональне співробітництво». Такої ж думки дотримуються і автори навчального посібника «Європейський союз: політика, економіка, право» і зазначають, що для реалізації «єврорегіональної співпраці» не є необхідними спільні структури по обидва боки кордону. Крім того пояснюють, що поняття транскордонного співробітництва включає в себе насамперед функціональний елемент; акцент робиться на його предметі та завданнях, а поняття єврорегіональної співпраці поєднує в собі різні елементи транскордонного співробітництва і тим самим є однією з головних форм реалізації останнього. «Транскордонне співробітництво набуває ознак співпраці в межах єврорегіонів з моменту встановлення постійних інституційних форм співіснування. Поняття єврорегіональної співпраці підкреслює значення структурного елемента, зосереджуючи увагу на проблемі її інституційно-правових меж» [2, с. 106].

Зазначимо, що основною характеристикою єврорегіонального співробітництва є вищий ступінь інституціоналізації структур співробітництва, тобто у взаємодії беруть участь інституціоналізовані форми транскордонного співробітництва. Також важливою характеристикою є те, що співробітництво здійснюється задля інтеграції у європейське суспільство й інститути та реалізації основних європейських цінностей.

Проте, як було зазначено на початку статті, окрім євро регіонів, існують й інші форми транскордонного співробітництва (транскордонні кластери, європейські угруповання територіального співробітництва (ЄУТС), об'єднання єврорегіонального співробітництва (ОЕС), транскордонні інноваційні проекти, транскордонні промислові парки і зони, транскордонні партнерства, клондайкінг, прикордонна торгівля тощо), з впровадженням яких не тільки удосконалюється механізм забезпечення конкурентоспроможності прикордонних територій, усуваються наявні проблеми транскордонної співпраці, але й розширюються можливості (за умови створення належного правового поля) та міняється бачення сутності єврорегіонального співробітництва.

Так, однією з інноваційних форм транскордонного співробітництва є транскордонні кластери, які найбільш поширені у транскордонних регіонах ЄС та є перспективними для широкого застосування задля активізації інноваційно-інвестиційного й економічного розвитку у прикордонних регіонах України. Транскордонні кластери – це «групи незалежних компаній та асоційованих інституцій, які: географічно зосереджені у транскордонному регіоні; співпрацюють та конкурують; спеціалізуються у різних галузях, пов'язані спільними технологіями та навичками і взаємодоповнюють одна одну, що в кінцевому підсумку дає можливість отримання синергетичних та мережевих ефектів, дифузії знань та навиків» [6, с. 129].

Основними перевагами функціонування транскордонних кластерів є залучення додаткових фінансових ресурсів і зменшення транзакційних, транспортно-заготівельних витрат тощо. Університети та науково-дослідні установи часто стають центром формування транскордонних кластерів. Також координуючими структурами можуть бути агенції регіонального розвитку, єврорегіони та інші єврорегіональні структури.

Ще однією новітньою формою транскордонної взаємодії є транскордонні партнерства. «Транскордонне партнерство – це організаційна форма транскордонного співробітництва, що здійснюється на основі добровільної співпраці двох або кількох територіальних громад, їх представницьких органів, місцевих органів виконавчої влади, громадських організацій, юридичних та фізичних осіб з різних боків кордону, що діють відповідно до умов формалізованого договору (статут, рамкова угода, тощо), з метою виконання спільних проєктів, програм та вирішення соціальних, добродійних, культурних, освітніх, наукових та управлінських завдань» [10, с. 54].

Наступна форма – це транскордонні промислові парки / зони, основними завданнями яких є пошук і залучення інвестицій, підтримка підприємств і створення конкурентоспроможної економічної системи у транскордонних регіонах. Згідно із ст. 1 Закону України «Про індустріальні парки», індустріальний (промисловий) парк – це «... територія, у межах якої учасники індустріального парку можуть здійснювати господарську діяльність у сфері промислового виробництва, а також науково-дослідну діяльність, діяльність у сфері інформації і телекомунікацій...» [13]. Зокрема, для транскордонних промислових парків/зон характерним є наявність основного підприємства, навколо якого функціонують і розвиваються решта підприємств або компанії-девелопера, яка управляє цим парком/зоною.

На сьогодні в Україні офіційно зареєстровано 11 індустріальних парків. Одним з проєктів створення транскордонного парку є індустріальний парк з елементами логістики «Берег-Карпати».

Іншою новою формою транскордонного співробітництва є ЄУТС, які виникли з прийняттям 5 липня 2006 р. Європарламентом та Радою Європи Регламенту №1082/2006 щодо Європейських угруповань територіального співробітництва [14, с. 200]. Метою формування яких є сприяння та реалізація програм чи проєктів транскордонного співробітництва, які фінансуються зі структурних фондів ЄС або за власною ініціативою держав-членів без фінансової участі Співтовариства, для досягнення соціальної та економічної єдності і гармонійного розвитку всієї території ЄС. Зокрема, ЄУТС мають свою систему органів і наділені статусом юридичної особи [14].

Проте така форма транскордонної співпраці, як ОЕС, на відмінну від ЄУТС, яка функціонує тільки на кордонах між країнами ЄС, може застосовуватися й іншими країнами, які ратифікували Третій додатковий протокол до Мадридської конвенції. ОЕС – це орган транскордонного співробітництва, метою створення якого є заохочення, підтримка та розвиток в інтересах населення транскордонного співробітництва між його членами у сферах спільної компетенції та відповідно до повноважень, установлених згідно з національним законодавством відповідних держав [9].

Оскільки ОЕС є юридичною особою та має право на власний бюджет, може укладати контракти, наймати персонал, купувати рухоме та нерухоме майно і здійснювати процесуальні дії, то це розширює функції та відкриває ширші можливості для ефективної єврорегіональної співпраці, дає можливість укладати угоди з іншими організаційними формами транскордонного співробітництва для реалізації поставлених цілей.

До форм транскордонного співробітництва належать і транскордонні або трансрегіональні проекти, метою створення яких є покращення конкурентного середовища регіонів в інноваційній сфері та сприяння запровадженню інноваційних стратегій, які «є комплексом взаємопов'язаних дій і заходів, які регулюють міжрегіональну співпрацю у науково-технічній сфері між регіонами різних країн» [5, с. 259].

Ще однією формою транскордонного співробітництва є клондайкінг або клондайкінгові операції, що функціонують у межах континентального шельфу однієї держави для виробничої активізації прикордонних регіонів країн-учасниць співпраці. Зміст клондайкінгових операцій полягає в спільному промислі морепродуктів у відкритому морі/океані в межах 200 мильної зони комерційних інтересів однієї із сторін [13, с. 68].

До форм транскордонного співробітництва належить і прикордонна торгівля, яка функціонує за принципами ринкової економіки і нині в Україні не має ознак інституціалізованого співробітництва. Прикордонна торгівля – це зовнішня торгівля, що здійснюється юридичними чи фізичними особами, які проживають (zareєстровані) на прикордонній території країни задля задоволення власних потреб чи потреб населення прикордонних територій через транскордонні ринки на основі міждержавних угод чи відповідних документів [8, с. 5].

Особливістю прикордонної торгівлі є високий ступінь реагування на зміни у підприємницькому середовищі такі, як збільшення або зменшення розміру мит, введення нових обов'язкових платежів, зміни цін на аналогічні товари на прикордонних територіях суміжних держав, зміни в умовах перетину кордону власним транспортом, візові вимоги тощо. В Україні не

створені умови для ефективного функціонування прикордонної торгівлі, тому вона потребує активної уваги з боку органів державної влади.

Отже, ми бачимо, що новим формам транскордонного співробітництва, як і єврорегіонам, притаманні основні характерні ознаки єврорегіональної співпраці такі, як вищий ступінь інституціалізації структур співробітництва або відповідної координуючої структури, а також євроінтеграційний напрям. Тому можна відзначити, що на сьогодні єврорегіональне співробітництво функціонує не тільки у рамках єврорегіонів, але й виконувати ці функції можуть європейські угруповання територіального співробітництва (ЄУТС) та об'єднання єврорегіонального співробітництва (ОЕС), що є новими структурами інституційного забезпечення та наділені характерними особливостями єврорегіонального співробітництва. Окрім того, й інші форми транскордонного співробітництва (рис. 1), за умови набуття характерних ознак єврорегіонального співробітництва, можуть стати його суб'єктами. Однак співпраця, наприклад, у прикордонній торгівлі, відбувається без створення власної системи органів, тому такі

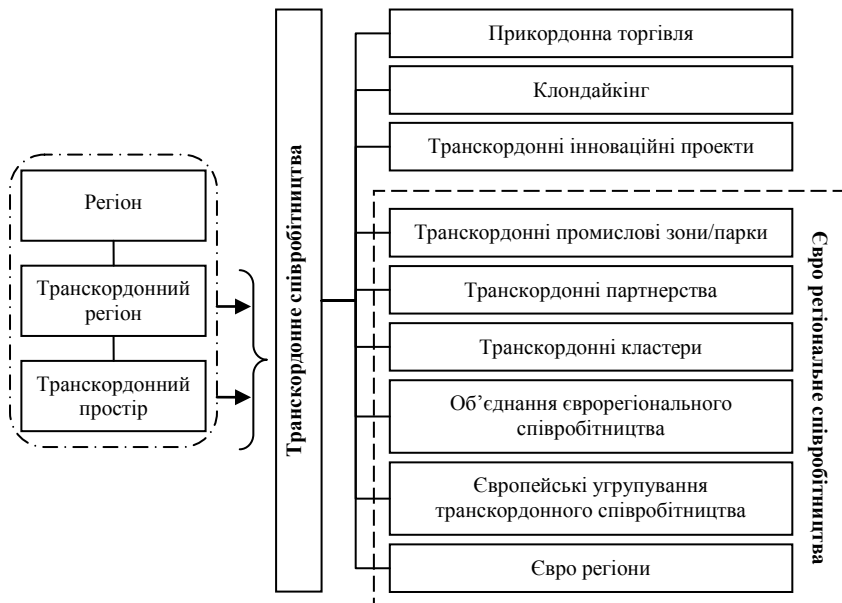

Рис. 1. Єврорегіональне співробітництво в системі транскордонної взаємодії

Складено автором на основі: [1; 10; 14].

організаційні форми транскордонного співробітництва виконувати функції єврорегіональної співпраці не можуть.

Як показує досвід європейських країн, активізація єврорегіонального співробітництва стала тим важелем, який стимулює соціально-економічний розвиток прикордонних територій. Роль і місце єврорегіонального співробітництва прямо залежить від стану національної правової бази, державної регіональної та інтеграційної політик.

Дивлячись на трансформаційні процеси в рамках єврорегіонального співробітництва, що породжують появу нових ознак і суб'єктів взаємодії і зумовлюють потребу в уточненні самого поняття «єврорегіональне співробітництво», то можна визначити, що єврорегіональне співробітництво – це взаємодія в рамках інституціоналізованих структур транскордонного співробітництва, яка направлена на поглиблення євроінтеграційних процесів і реалізацію визначених мети, цілей і завдань.

Висновки. Хоча єврорегіони є найдієвішою інституціоналізованою формою транскордонного співробітництва, проте залишається багато не вирішених проблем і питань, через відсутність чіткого розуміння ролі і відповідних умов їх функціонування, що спонукає створювати та запроваджувати нові форми транскордонного співробітництва, діяльність яких приносила б очікувані результати. Відповідно розширюються бачення і можливості єврорегіональної співпраці як взаємодії в рамках інституціоналізованих структур транскордонного співробітництва, яка направлена на поглиблення євроінтеграційних процесів і реалізацію визначених мети, цілей і завдань.

Зокрема, основним завданням щодо регіональної політики в ЄС є ліквідація диспропорцій і відсталості розвитку регіонів Спільноти, що й зазначено у розділі XVII Договору про Європейську Спільноту «Економічне і соціальне гуртування». Зазначимо, що це й підтримується на теренах ЄС через упровадження нових механізмів реалізації цієї політики. Використання позитивних та ефективних моделей, методів і механізмів Україною для реалізації своєї регіональної політики, з врахуванням власних особливостей економічної системи, зможе пришвидшити отримання позитивних результатів у рамках транскордонного та єврорегіонального співробітництва.

Список використаних джерел

1. Гоблик В. В. Транскордонні регіони в системі транскордонного співробітництва України / В. В. Гоблик // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Регіональна конвергенція та транскордонні ринки (зб. наук. пр.). – 2011. – Вип. 5(91) – 2011 – С. 114-123.
2. Європейський Союз: політика, економіка, право : навч. посіб. / за ред. Н. В. Антошук, М. М. Миківича. – Львів, 2005 – 532 с.

3. Закон України «Про індустріальні парки» від 04.07.2013 р. № 406-VII [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5018-17>
4. Конвергенція економічних моделей Польщі та України : монографія / Д. Г. Лук'яненко, В. І. Чужиков, М. Г. Вожняк та ін. – К. : КНЕУ, 2010. – 719 с.
5. Конвергенція регіонів у транскордонному просторі / відп. ред. Н. А. Мікула. – Львів : Інститут регіональних досліджень НАН України, Львівський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, 2012. – 368 с. (Серія «Транскордонне співробітництво»).
6. Мікула Н. А. Стратегія формування та підтримки розвитку транскордонних кластерів / Н. А. Мікула // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Кластери та конкурентоспроможність прикордонних регіонів : зб. наук. пр. Вип. 3(71) / Ін-т регіональних досліджень НАН України; відп. ред. Є. І. Бойко. – Львів, 2008. – С. 129-141.
7. Скотний П. В. Організаційно-економічне забезпечення активізації єврорегіонального співробітництва : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.05 / П. В. Скотний. – Львів : Ін-т регіональних досліджень НАН України, 2008. – 20 с.
8. Тимечко І. Р. Організаційно-економічне забезпечення розвитку прикордонної торгівлі: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.05 / І. Р. Тимечко. – Львів : Ін-т регіональних досліджень НАН України, 2010. – 24 с.
9. Протокол №3 до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями стосовно об'єднань єврорегіонального співробітництва (ОЕС) (прийнятий 16 листопада 2009 р., ратифікований Законом України №4704-VII від 6 травня 2012 р.) [Електронний ресурс] // Закони України. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/994_947
10. Рекомендації щодо впровадження нових форм транскордонного співробітництва / за ред. Н. А. Мікули ; Ін-т регіональних досліджень НАН України. – Львів, 2010. – 150 с.
11. Русняк М. М. Теоретико-методологічні підходи дослідження єврорегіонального співробітництва України та Польщі [Електронний ресурс] / М. М. Русняк, Я. Ю. Дем'ян. – Режим доступу : <http://archive.nbuv.gov.ua>
12. Тульчинська С. О. Підходи до визначення поняття «регіон» в сучасних умовах [Електронний ресурс] / С. О. Тульчинська // Ефективна економіка. – 2012. – №6. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1201>
13. Ткач О. В. Клондайкінгові операції як особлива форма транскордонного співробітництва // Розвиток нових форм транскордонного співробітництва : Матеріали круглого столу 28 квітня 2009 р. ; відп. ред. Н. А. Мікула. – Львів : Ін-т регіональних досліджень НАН України, 2009. – С. 64-70. – 109 с.
14. Regulation (EC) No1082/2006 of the European Parliament and of the Council of 5 July 2006 on a European grouping of territorial cooperation (EGTC) // Official

Journal of the European Union. – Retrieved from: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:32006R1082>

15. What is a Euroregion? // Council of Europe: official site. – Retrieved from: <http://www.coe.int>

Mikula N. A., Kalat Ya. Ya. Euro-regional cooperation in the system of cross-border cooperation.

Euro-regional cooperation is a special form of international cooperation, which is largely dependent on the state to define the place and role of the regions in the national economy. For regulatory juristic ensure regional development and powers of local governments directly influence the development of cross-border relations. In this article analyzed the main components of the cross-border cooperation, which helped to define the place and role of Euro-regional cooperation in this system. In addition, the described basic forms of cross-border cooperation, which effectively operate in the EU and gradually implemented in Ukraine. Also, the main features of Euro-regional cooperation. The work proved and the new definition of «Euro-regional cooperation. The result of research improves understanding of the role of the Euro-regional cooperation in the system cross-border cooperation and development of integration processes.

Keywords: cross-border cooperation, Euro-regional cooperation, Euro-region, cross-border region, cross-border area, cross-border cluster.

Микула Н. А., Калат Я. Я. Еврорегиональное сотрудничество в системе трансграничного сотрудничества.

Еврорегиональное сотрудничество является особой формой международного сотрудничества, которое в значительной степени зависит от определения государством места и роли регионов в национальной экономике. Так нормативно-правовое обеспечение развития регионов и полномочия органов местного самоуправления непосредственно влияют на развитие трансграничных отношений. Проанализированы основные компоненты системы трансграничного сотрудничества, что позволило определить и роль еврорегионального сотрудничества в этой системе. Кроме того, охарактеризованы основные формы трансграничного сотрудничества, которые эффективно функционируют в странах ЕС и постепенно внедряются в Украине. Также определены основные характерные черты еврорегионального сотрудничества. Обосновано и предложено новое определение понятия «еврорегиональное сотрудничество». Результаты исследования улучшают понимание роли еврорегионального сотрудничества в трансграничной системе развития и евроинтеграционных процессов.

Ключевые слова: трансграничное сотрудничество, еврорегиональное сотрудничество, еврорегион, трансграничный регион, трансграничный пространство, трансграничный кластер.